

P R A V I D L A

systému certifikace odborné způsobilosti adiktologických služeb pro osoby závislé nebo závislosti ohrožené a jejich blízké (Certifikační řád)

Preamble

1. Systém certifikace adiktologických služeb se začal budovat v r. 1995 s významným zapojením odborné obce, která vznik a rozvoj certifikací iniciovala. Referenčním dokumentem jsou standardy odborné způsobilosti adiktologických služeb, které definují odbornou veřejností schválena odborná kritéria minimální úrovně kvality poskytované péče.
2. Výchoziskem pro standardy odborné způsobilosti aplikovatelné v domácím adiktologickém prostředí byly Minimální standardy dle WHO, Metodické opatření č. 9 MZ ČR, standardy SCODA z Velké Británie a základní manuál kvality doporučený Evropskou unií. Vznikající, a následně inovované standardy, zahrnují a respektují také politiku kvality ministerstva zdravotnictví a ministerstva práce a sociálních věcí. Standardy odborné způsobilosti adiktologických služeb reflektují aktuální vývoj v definování standardů a úrovně minimální kvality adiktologických služeb a implementují relevantní strategické evropské i mezinárodní doporučení v oblasti kvality¹.
3. *Standardy odborné způsobilosti pro zařízení a programy poskytující adiktologické odborné služby* byly naposled inovované v roce 2015, kdy je schválila Rada vlády pro koordinaci protidrogové politiky svým usnesením č. 03/0315 ze dne 3. března 2015. *Standardy odborné způsobilosti poskytovatelů programů školské primární prevence rizikového chování* byly inovované v r. 2013 a byly schváleny ministrem školství, mládeže a tělovýchovy dne 26. března 2013 pod č.j. MSMT-9203 /2013-22.
4. Systém certifikace byl formalizován a schválen usnesením vlády č. 300 ze dne 16. března 2005.

ČÁST PRVNÍ

Článek 1

Základní vymezení certifikačního procesu

1. Certifikace odborné způsobilosti jsou procesem posouzení a formálním uznáním, že adiktologická služba odpovídá stanoveným odborným kritériím způsobilosti pro poskytování péče cílové skupině osob závislých nebo závislosti ohrožených a jejich blízkým. Certifikace jsou procesem dobrovolným, odborným a transparentním.
2. Certifikační orgány jsou vyškolení odborníci, kteří ověřují naplnění standardů odborné způsobilosti pro adiktologické služby u zájemce o certifikaci, a to šetřením na místě poskytování služby. Certifikační orgány jsou zapsáni v Rejstříku certifikátorů, dodržují Etický kodex, jehož základním cílem je dodržování nezávislosti, odborné a etické úrovně ze strany certifikátorů při místním šetření.
3. Vstupní certifikace je realizována u nově certifikované služby, která není držitelem certifikátu odborné způsobilosti na její žádost. Realizuje ji tříčlenný certifikační tým.

¹ Např. Council conclusions on the implementation of the EU Action Plan on Drugs 2013-2016 regarding minimum quality standards in drug demand reduction in the European Union z roku 2015, International Standards for the Treatment of Drug Use Disorders UNODC/WHO, 2017.

4. Opakovaná certifikace je realizována po uplynutí doby platnosti certifikátu odborné způsobilosti již certifikované služby na její žádost. Realizuje ji dvoučlenný certifikační tým.
5. Cílena certifikace je realizována na základě zadání sekretariátu Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky v případech, které jsou uvedené v Certifikačním řádu. Realizuje ji dvoučlenný certifikační tým.
6. Certifikát odborné způsobilosti je dokladem o naplnění standardů odborné způsobilosti adiktologických služeb. Certifikát odborné způsobilosti se uděluje na období 4 let. Udělení certifikátu může být podmíněno odstraněním méně závažných nedostatků do stanovené lhůty, jež nesmí přesáhnout jeden rok. Doba platnosti certifikátu je stanovena datem místního šetření – počátek platnosti je den provedení místního šetření a ukončení platnosti, po uplynutí stanovené doby, je poslední den příslušného měsíce.
7. Adiktologickou službou se rozumí soubor intervencí a postupů péče o osoby závislé nebo závislosti ohrožené a jejich blízké za účelem zlepšení zdravotního nebo sociálního stavu. Klíčovou charakteristikou je mezioborový charakter poskytovaných služeb a přístupů ke klientovi a jeho potřebám.

Článek 2

Cíle a význam certifikace

1. Cílem certifikace je udržení a zvyšování kvality služeb a odbornosti poskytované péče, šíření dobré praxe a odborný dohled ve službách a tím udržení a rozvoj kvalitní a efektivní sítě služeb pro cílovou skupinu.
2. Certifikace odborné způsobilosti poskytuje orgánům státní a veřejné správy, veřejným zdravotním pojišťovnám a jiným institucím poskytujícím finanční prostředky dohled nad úrovní služeb poskytovaných veřejností a nad hospodárností vynakládaných finančních prostředků.
3. Certifikace odborné způsobilosti zohledňují plátcí adiktologické péče při plánování sítě adiktologických služeb a poskytování finančních prostředků na tyto služby.
4. Úspěšné absolvování certifikačního procesu je předpokladem pro zařazení adiktologické služby do sítě adiktologických služeb.

Článek 3

Základní dokumenty certifikačního procesu

1. **Certifikační řád** systému certifikace odborné způsobilosti adiktologických služeb pro osoby závislé nebo závislosti ohrožené a jejich blízké upravuje celý proces tohoto systému a definuje základní postavení a role jednotlivých subjektů certifikačního procesu.
2. **Standardy odborné způsobilosti** adiktologických služeb (dále „Standardy“) stanovují odborně definovaná kritéria pro posouzení odborné způsobilosti adiktologické služby.

Inovace² a změny Standardů zásadního charakteru (vznik, zrušení, sloučení standardů, revize většího rozsahu apod.) podléhají konsenzu v odborných a profesních společnostech jako je Společnost pro návykové nemoci České lékařské společnosti Jana Evangelisty Purkyně, Asociace nestátních organizací a její odborné sekce, Česká asociace adiktologů apod.

Výklad Standardů odborné způsobilosti pro potřeby praxe zajišťuje Výbor pro udělování certifikací a kvalitu adiktologických služeb, a to formou zveřejnění metodických vodítek pro

² Inovace by měla probíhat u Standardů 1 x za 2 roky

Zajištění výkladu Standardů při konkrétních situacích může doporučit pracovní skupina při SNN či Certifikační výbor. Tento výklad bude publikován prostřednictvím certifikační agentury certifikátorům.

výklad Standardů. Výbor pro potřeby výkladu sporných bodů osloví odborné či profesní organizace.

3. **Etický kodex certifikátora** je souhrn závazných pravidel, který slouží k ochraně uživatelů a realizátorů poskytujících adiktologické odborné služby před potenciálním neetickým postupem ze strany certifikátorů při hodnocení odborné způsobilosti.
4. **Rejstřík certifikátorů** je seznam osob oprávněných realizovat místní šetření v rámci procesu certifikace. Za vedení Rejstříku certifikátorů odpovídá sekretariát Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky (dále „sekretariát RVKPP“).

ČÁST DRUHÁ

Článek 4 Vláda České republiky

1. Vláda České republiky schvaluje základní rámec hodnocení odborné způsobilosti poskytovatelů adiktologických služeb, tj. schvaluje Certifikační řád.

Článek 5 Rada vlády pro koordinaci protidrogové politiky

1. Rada vlády pro koordinaci protidrogové politiky (dále „RVKPP“) zejména:
 - a) je poradním orgánem vlády v procesu certifikací, podává návrhy vládě na změny v systému certifikací, tj. změny Certifikačního řádu a Standardů,
 - b) koordinuje systémy ověřování kvality služeb pro osoby závislé a závislostí ohrožené v oblasti primární, sekundární a terciární prevence,
 - c) schvaluje Standardy odborné způsobilosti adiktologických služeb a Etický kodex certifikátora,
 - d) dohlíží na proces certifikace, min. jednou ročně projednává zprávu o stavu zajištění certifikačního procesu a činnosti Výboru pro udělování certifikací a kvalitu adiktologických služeb.

Článek 6 Výbor pro udělování certifikací a kvalitu adiktologických služeb (Certifikační výbor)

1. Certifikační výbor je zřízen na základě statutu RVKPP.
2. Certifikační výbor je složen ze zástupců ministerstev, do jejichž gesce patří oblast poskytování služeb v oblasti prevence a léčby uvedených ve Standardech odborné způsobilosti adiktologických služeb. Členy jsou dále zástupci odborné obce³, a to tak, aby bylo pokryto odborné zastoupení každého typu služby, který je definován ve Standardech odborné způsobilosti adiktologických služeb, zástupci sekretariátu RVKPP a uživatelů adiktologických služeb.
3. Bez práva hlasovat se jednání Certifikačního výboru účastní zástupce Certifikační agentury.
4. Certifikační výbor zejména:
 - a) navrhuje udělení, neudělení, pozastavení anebo odebrání certifikátu odborné způsobilosti výkonnému místopředsedovi RVKPP,

³ Zástupci odborné obce jsou nominováni příslušnými odbornými společnostmi a střešními organizacemi.

- b) posuzuje změny v certifikované službě a stanovuje způsob ověření platnosti vydaného certifikátu,
- c) může navrhnout provedení místního šetření formou cíleného šetření,
- d) dohlíží na dodržování jednotného výkladu Standardů ve výrocích a závěrech certifikátorů v Závěrečných zprávách z místních šetření
- e) zajišťuje výklad Standardů pro potřeby praxe formou zveřejnění metodických vodítek pro výklad Standardů,
- f) dohlíží na certifikační proces a navrhuje jeho změny a změny dokumentů upravujících certifikační proces, či dokumentů předkládaných Certifikační agenturou používaných v rámci certifikačního procesu,
- g) může předkládat RVKPP návrhy v oblasti koordinace systémů ověřování kvality týkajících se adiktologických služeb,
- h) rozhoduje o zapsání certifikátorů do rejstříku certifikátorů a o pozastavení činnosti a/nebo vyřazení certifikátora z rejstříku certifikátorů při porušení jeho povinností uvedených v Etickém kodexu certifikátora a/nebo jiném závažném porušení povinností certifikátora při provádění certifikací; před rozhodnutím o vyřazení certifikátora z rejstříku certifikátorů Certifikační výbor využije institut napomenutí.

Článek 7

Výkonný místopředseda RVKPP

1. Na základě návrhu Certifikačního výboru, který je pro výkonného místopředsedu RVKPP závazný, vydá certifikát odborné způsobilosti službě, nebo vydá vyrozumění o neudělení, odebrání či pozastavení certifikátu odborné způsobilosti.
2. Výkonný místopředseda RVKPP může vrátit věc Certifikačnímu výboru k novému projednání.
3. V případě potřeby rozhoduje o řešení výjimečných situací v certifikačním procesu.
4. Pravidelně informuje RVKPP o průběhu procesu certifikace odborné způsobilosti adiktologických služeb.

Článek 8

Certifikační agentura

1. Certifikační agentura je servisní organizace, která na základě smlouvy s Úřadem vlády České republiky (dále jen „Úřad“) zajišťuje a organizuje certifikační šetření u poskytovatelů adiktologických služeb.
2. Certifikační agentura postupuje v souladu s Certifikačním řádem, Standardy odborné způsobilosti adiktologických služeb a Etickým kodexem certifikátora.
3. Certifikační agentura zejména:
 - a) zajišťuje organizaci místního šetření,
 - b) přijímá od zájemce o certifikaci potřebnou dokumentaci a prověřuje její úplnost,
 - c) předkládá ve stanovených termínech Záznam o místním šetření a Závěrečnou zprávu z místního šetření sekretariátu RVKPP,

- d) jmenuje vedoucího a členy certifikačních týmů, podle kritérií stanovených v Certifikačním řádu,
- e) přijímá a vypořádává námitky vůči složení certifikačního týmu před zahájením místního šetření,
- f) přijímá a vypořádává námitky vůči průběhu místního šetření,
- g) přijímá a vypořádává zpětnou vazbu na dodržování pravidel certifikačního procesu certifikátory,
- h) vydává certifikátorům potvrzení o prováděné certifikační praxi,
- i) realizuje vstupní a průběžné vzdělávání certifikátorů na základě zadání sekretariátu RVKPP,
- j) přijímá a vyhodnocuje žádosti uchazečů o zařazení do Rejstříku certifikátorů a výsledky předkládá správci Rejstříku certifikátorů,
- k) předkládá sekretariátu RVKPP jednou ročně Závěrečnou zprávu o činnosti certifikační agentury a Zprávu o činnosti certifikátorů (o jejich účasti na místních šetřeních, absolvovaného vzdělávání a případné zpětné vazbě na certifikátory).
- l) přijímá platby za realizaci místních šetření, v případech, kdy to určuje Certifikační řád.

Článek 9 Sekretariát RVKPP

1. Sekretariát RVKPP administrativně zajišťuje proces certifikací, činnost Certifikačního výboru a komunikaci mezi všemi zúčastněnými subjekty certifikačního procesu.
2. Vede Rejstřík certifikovaných programů a Rejstřík certifikátorů.
3. Garantuje vzdělávání certifikátorů, aktualizaci Rejstříku certifikovaných programů a Rejstříku certifikátorů na webových stránkách Úřadu vlády České republiky.
4. Průběžně monitoruje a vyhodnocuje systém certifikace a navrhuje jeho změny.

Článek 10 Certifikátoři a certifikační tým

1. Certifikátoři jsou zapsáni do rejstříku certifikátorů splněním následujících kritérií:
 - a) úspěšně absolvované vstupní školení,
 - b) bezúhonnost,
 - c) minimálně VOŠ vzdělání,
 - d) praxe v oboru minimálně 5 let (minimálně 3 roky přímé práce s cílovou skupinou adiktologických klientů/pacientů)
2. Certifikátoři mají povinnost průběžného vzdělávání v oblasti certifikace odborné způsobilosti, tj. absolvování nejméně jednoho průběžného vzdělávání za 2 roky.
3. Certifikátoři jsou vyřazení z Rejstříku certifikátorů, anebo je pozastavena jejich činnost v případě:

- a) úmrtí certifikátora,
 - b) podání vlastní žádosti o ukončení činnosti certifikátora,
 - c) odsouzení za úmyslný trestný čin,
 - d) závažného či opakovaného porušení Etického kodexu certifikátora,
 - e) neplnění povinnosti průběžného vzdělávání,
 - f) nevykonávání praxe certifikátora v posledních 3 letech,
 - g) certifikátor není v kontaktu s oborem v posledních 3 letech.
4. Certifikátoři respektují Certifikační řád, naplňují Etický kodex certifikátora a dodržují technicko-organizační pravidla stanovená Certifikační agenturou, která jsou v souladu s Certifikačním řádem.
 5. Každý certifikátor má právo podat zpětnou vazbu na dodržování pravidel zmíněných ve výše uvedených dokumentech u členů Certifikačního týmu Certifikační agentury, která vyhodnotí povahu zpětné vazby a v případě potřeby navrhne řešení.
 6. Certifikační tým je vybírán Certifikační agenturou z Rejstříku certifikátorů s ohledem na nepředpojatost, zabránění možného střetu zájmů a s ohledem na důvěryhodnost certifikačního procesu.
 7. Certifikační tým má minimálně jednoho člena, který je odborníkem na daný typ služby a minimálně jeden má zkušenost alespoň se střední úrovní managementu.
 8. Členové certifikačního týmu se společně podílí na přípravě místního šetření (včetně studia požadované dokumentace), na realizaci místního šetření a společně se podílí a zodpovídají za zpracování Záznamu a Závěrečné zprávy z místního šetření.
 9. Vedoucí certifikačního týmu zodpovídá za organizaci a vedení místního šetření, které řídí. Vedoucí certifikačního týmu komunikuje s Certifikační agenturou a zájemcem o certifikaci, případně také se sekretariátem RVKPP a s Certifikačním výborem, jehož jednání se v případě potřeby účastní.
 10. Vedoucí certifikačního týmu v případě porušení Etického kodexu ze strany člena týmu, či při dalších mimořádných událostech, informuje Certifikační agenturu a ve spolupráci s ní navrhuje postup řešení.

Článek 11

Zájemce o certifikaci

1. O certifikaci může požádat fyzická nebo právnická osoba, která poskytuje adiktologické služby, jejichž obsah a kritéria posuzování jsou vymezeny ve Standardech odborné způsobilosti adiktologických služeb.
2. Za zájemce o certifikaci, který je právnickou osobou, jedná vždy statutární zástupce.
3. Zájemce o certifikaci respektuje pravidla systému certifikací, zejména Certifikační řád a dále technicko-organizační pokyny Certifikační agentury.
4. Je-li v jednom provozu poskytováno více adiktologických služeb, které jsou organizačně, personálně a finančně provázány uvede zájemce v žádosti o certifikaci seznam adiktologických služeb, u kterých žádá o certifikaci.

5. Zájemce o certifikaci má právo podat námitku proti složení certifikačního týmu, či proti průběhu místního šetření, anebo podat námitku vůči závěrům místního šetření. Způsob odvolání upravuje čl. 19.
6. Zájemce o certifikaci, který nenaplní Standardy odborné způsobilosti adiktologických služeb a nezíská certifikát, hradí náklady na případné další místní šetření Certifikační agentuře.⁴

Článek 12

Certifikovaná služba

1. Certifikovaná služba je ta, která je držitelem platného Certifikátu odborné způsobilosti.
2. Certifikovaná služba žádá o další certifikaci 60 dní před ukončením platnosti certifikátu odborné způsobilosti.
3. Při řádném podání žádosti o opakovanou certifikaci, se platnost stávajícího certifikátu prodlužuje po vypršení jeho platnosti do doby vydání nového certifikátu odborné způsobilosti. Při nedodržení doby pro požádání si o opakovanou certifikaci, vyprší platnost stávajícího certifikátu v řádném termínu.
4. Pokud certifikovaná služba získala certifikát s podmínkou udělení⁵, je povinna informovat Certifikační agenturu o způsobu nápravy uvedených výtek. Certifikační agentura stanoví vhodný postup ověření nápravy výtek a informuje o výsledcích Certifikační výbor.
5. Certifikovaná služba má povinnost hlásit změny v organizaci a zajištění poskytované služby sekretariátu RVKPP, které mohou mít vliv na podmínky platnosti uděleného certifikátu. Informuje o zásadních změnách ve službě, zejména o změně vedoucího týmu nebo služby, změně provozovatele nebo fúzi organizace, změně prostor poskytování služby, při zásadních změnách v koncepci, (např. změna v zaměření, obsahu, cílové skupině apod.), a dalších závažných skutečnostech.
6. Sekretariát RVKPP informace o změnách ve službě předloží Certifikačnímu výboru, který posoudí, zda uvedená změna má vliv na platnost uděleného Certifikátu odborné způsobilosti a případně rozhodne o způsobu řešení.

ČÁST TŘETÍ

Článek 13

Zahájení certifikace

1. Zájemce o certifikaci si může požádat o certifikaci u sekretariátu RVKPP na formuláři, který je k tomu vytvořen a je zveřejněn na webových stránkách Úřadu.
2. Sekretariát RVKPP ověří, zdá jde o adiktologickou službu, která podléhá ověření dle Standardů odborné způsobilosti adiktologických služeb.
3. Pokud sekretariát RVKPP potvrdí, že služba podléhá systému certifikací, uloží Certifikační agentuře provést místní šetření. Sekretariát RVKPP vyrozumí zájemce o certifikaci o dalším postupu.
4. Zájemce o certifikaci na základě výzvy sekretariátu RVKPP předloží Certifikační agentuře dokumentaci vztahující se k dané službě. Požadovaná dokumentace zahrnuje zejména:

⁴ V případě provozu s více adiktologickými službami se vypočítává poměrná část (podle počtu služeb, které Standardy odborné způsobilosti nenaplnily).

⁵ Certifikát s podmínkou stanovuje dobu, do které služba provede nápravu zjištěných výtek; tato doba nesmí přesáhnout 1 rok.

- a) koncepci a operační manuál poskytované služby,
 - b) vnitřní předpisy,
 - c) organizační a provozní řád,
 - d) závěrečnou zprávu z posledního místního šetření
 - e) zprávu z provedených inspekcí nebo jiných procesů ověření kvality, pokud tímto systémem služba prošla, ne starší 3 let,
 - f) závěrečnou a průběžnou zprávu projektu nebo jiný dokument obsahující evidenci poskytovaných služeb (výkonů) z uplynulého roku.
5. Certifikační agentura prověří kompletnost zaslané dokumentace. Pokud není úplná, vyzve zájemce o certifikaci k doplnění či nápravě.
 6. Pokud není dokumentace předložená Certifikační agentuře kompletní, ani po výzvě Certifikační agentury, může sekretariát RVKPP certifikační proces zastavit.
 7. Certifikační agentura vyrozumí zájemce o certifikaci o termínu provedení místního šetření a složení certifikačního týmu do 15 pracovních dnů ode dne přijetí pokynu k realizaci místního šetření od sekretariátu RVKPP.
 8. Certifikační agentura zašle elektronickou verzi dokumentace všem členům certifikačního týmu. V případě potřeby si vedoucí certifikačního týmu prostřednictvím Certifikační agentury vyžádá doplnění dokumentace.
 9. Certifikační agentura naplánuje místní šetření tak, aby proběhlo nejpozději 60 dnů od data přijetí pokynu k realizaci místního šetření od sekretariátu RVKPP.

Článek 14

Místní šetření

1. Místní šetření probíhá v místě poskytování služby. Trvá zpravidla jeden den. Při certifikaci více služeb, které jsou organizačně, personálně a finančně provázány v rámci jednoho provozu, je možné navýšit časovou dotaci na místní šetření nebo rozšířit certifikační tým o dalšího certifikátora pouze po předchozím souhlasu sekretariátu RVKPP.
2. Místní šetření se zaměřuje na kontrolu naplňování Standardů odborné způsobilosti adiktologických služeb.
3. Vedoucí certifikačního se prokáže Pověřením pro certifikační tým Certifikační agenturou⁶. Vedoucí certifikačního týmu je zodpovědný za rozdělení úkolů členům certifikačního týmu a průběh místního šetření v souladu s Certifikačním řádem a Etickým kodexem certifikátora.
4. V průběhu místního šetření členové certifikačního týmu hodnotí naplňování Standardů odborné způsobilosti adiktologických služeb ověřováním prostudovaných písemných materiálů v místě realizace služby, dále pomocí pozorování prostředí služby, chodu služby, prostřednictvím rozhovorů s klienty/pacienty, pokud s tím souhlasí, se zaměstnanci a managementem a případně s dalšími spolupracujícími relevantními osobami.
5. Certifikátoři mohou nahlížet do materiálů pouze v případě písemného souhlasu klienta s nahlížením do jeho dokumentace a na základě písemného souhlasu zaměstnance s nahlížením do jeho personálního spisu. Členové týmů budou písemně zavázáni k mlčenlivosti o údajích, které se dozvěděli při místním šetření.
6. Je-li v jednom provozu poskytováno více adiktologických služeb, které jsou organizačně, personálně a finančně provázány, jsou tyto služby certifikovány v rámci jednoho místního

⁶ Pověření pro certifikační tým může Certifikační agentura zaslat organizaci předem datovou schránkou.

šetření. Každá služba v rámci jednoho provozu musí projít šetřením v plném rozsahu Standardů odborné způsobilosti adiktologických služeb, které se k ní specificky vztahují.

7. Při místním šetření certifikační tým přihlíží k tomu, zda služba napravila nedostatky vytknuté při posledním šetření. Při neprovedení nápravy k této skutečnosti Certifikační tým přihlédně při rozhodování o stanovisku/doporučení.
8. Pokud jsou při místním šetření shledány nedostatky, které lze odstranit do 30 dnů, lze po domluvě certifikačního týmu se zástupcem služby stanovit lhůtu k nápravě a způsob jejího ověření. Tato lhůta nesmí překročit 30 dnů. Zpracování Závěrečné zprávy z místního šetření je pak o tuto stanovenou lhůtu prodlouženo.
9. Pokud jsou při místním šetření shledány nedostatky, které nejsou překážkou v udělení certifikátu, ale jejich náprava je žádoucí, stanoví certifikační tým po domluvě se zástupcem služby lhůtu k jejich odstranění a způsob ověření. Tato lhůta nesmí překročit období jednoho roku. Certifikační tým pak navrhne udělení certifikátu s podmínkou odstranění výtek do určené lhůty.

Článek 15 **Cílené místní šetření**

1. Cílené místní šetření, může být uloženo sekretariátem RVKPP na návrh Certifikačního výboru.
2. Cílené šetření provádí dvoučlenný certifikační tým.
3. Cílené šetření může být navrženo například v případě:
 - a) zásadních změn v organizaci a v poskytování služby: např. při změně vedoucího týmu, výměně podstatné části týmu během doby platnosti certifikace, změně prostor poskytování služby, převedení služby pod jinou organizaci, změny v koncepci, anebo v cílové skupině apod., pokud Certifikační výbor neshledal jiné možnosti posouzení změn a jejich vlivu na platnost uděleného certifikátu,
 - b) stížností na kvalitu nebo pochybnosti o kvalitě již certifikované služby,
 - c) odvolání statutárního zástupce organizace proti průběhu a závěrům certifikace,
 - d) ověření splnění podmínek nápravy v případě podmíněného udělení certifikátu, pokud Certifikační agentura neshledala jiné možnosti ověření nápravy,
 - e) za účelem ověření navrhovaných změn v procesu certifikace, např. změn Standardů odborné způsobilosti adiktologických služeb, procesu místního šetření a dalších, v souvislosti s jejich implementací do praxe.
4. Cílené šetření může být provedeno pouze se souhlasem organizace. Pokud organizace cílené šetření odmítne a nejde o cílené šetření z důvodu ověření navrhovaných změn v procesu certifikace, může Certifikační výbor navrhnout odebrání certifikátu.
5. Služba podrobena cílenému šetření se nepodílí na nákladech na místní šetření s výjimkou případu, kdy cílené šetření podle odst. 2, písm. c) potvrdí závěr předchozí certifikace. V tom případě zájemce o certifikaci uhradí náklady na místní šetření.
6. Při cíleném šetření je dokumentace přiměřená důvodu, pro který je šetření prováděno.
7. Při cíleném místním šetření se postupuje podle stejných zásad místního šetření, jak jsou uvedena v čl. 14, s ohledem na účel cíleného šetření.

Článek 16 **Záznam o místním šetření a Závěrečná zpráva**

1. Na základě výsledků místního šetření zpracuje certifikační tým Záznam o místním šetření s popisem průběhu místního šetření a jeho nálezů.

2. Součástí Záznamu o místním šetření je vyjádření statutárního zástupce k průběhu a nálezům místního šetření. V něm může zájemce o certifikaci v případě nesouhlasu s průběhem a/nebo se závěry místního šetření uvést, s čím během místního šetření nesouhlasil, a které závěry certifikačního týmu považuje za neodpovídající zjištěným skutečnostem.
3. Závěrečná zpráva z místního šetření obsahuje řádně zdůvodněné stanovisko/doporučení certifikačního týmu na udělení či neudělení certifikace, případně stanovení podmínek, jejichž splněním certifikační tým navrhuje podmínit udělení certifikátu, přitom přihlíží jak k dosaženému počtu bodů, tak k závažnosti zjištěných nedostatků, jejich riziku a potenciálu služby nedostatky odstranit.
4. Z místního šetření provozu s více adiktologickými službami se vyhotovuje jedna Závěrečná zpráva z místního šetření a Záznam o místním šetření, tak aby byla jasně popsána vyjádření k jednotlivým certifikovaným službám. Výrok o udělení/neudělení certifikátu musí být uveden pro každou službu zvlášť.
5. Vedoucí certifikačního týmu spolu s ostatními členy certifikačního týmu vypracuje Závěrečnou zprávu z místního šetření a do 5 pracovních dnů od konání místního šetření ji zašle Certifikační agentuře.
6. Pověřený pracovník Certifikační agentury předá do 15 pracovních dnů od konání místního šetření sekretariátu RVKPP Záznam z místního šetření a Závěrečnou zprávu o místním šetření.
7. Záznam o místním šetření a Závěrečná zpráva z místního šetření nebude obsahovat jména pacientů/klientů, s nimiž byly vedeny rozhovory.

Článek 17

Udělení a neudělení certifikátu odborné způsobilosti

1. Certifikační výbor projedná výsledky místního šetření nejpozději do 60 pracovních dnů od odevzdání Záznamu o místním šetření a Závěrečné zprávy z místního šetření. Certifikační výbor je oprávněn přizvat k jednání vedoucího Certifikačního týmu a/nebo statutárního zástupce organizace.
2. Výkonný místopředseda RVKPP na základě závěru Certifikačního výboru, vydá do 10 dnů od jednání Certifikačního výboru:
 - a) certifikát odborné způsobilosti službě, která naplnila Standardy odborné způsobilosti adiktologických služeb,
 - b) vyrozumění o neudělení certifikátu odborné způsobilosti službě, která nenaplnila Standardy odborné způsobilosti adiktologických služeb.
3. Udělení certifikátu, může být podmíněno odstraněním méně závažných nedostatků do stanovené lhůty, jež nesmí přesáhnout jeden rok. Splnění podmínky nápravy u certifikátu s podmínkou ověřuje Certifikační agentura. O výsledcích informuje sekretariát RVKPP. Pokud se ověřením zjistí, že náprava nebyla provedena, pozbývá certifikát odborné způsobilosti platnosti a bude službě odebrána.

Článek 18

Odebrání a pozastavení certifikátu odborné způsobilosti

1. Certifikační výbor může navrhnout odebrání certifikátu odborné způsobilosti v případech, kdy:
 - a) certifikovaná služba neodstraní výtky, jimiž bylo podmíněno udělení certifikátu odborné způsobilosti,
 - b) pokud služba odmítne cílenou certifikaci s výjimkou případů uvedených v čl. 15,

- c) pokud cílena certifikace uložena podle čl. 15, ods.3, písm. a) až c) prokázala nenaplnění Standardů odborné způsobilosti adiktologických službě.
2. Certifikační výbor může navrhnout pozastavení platnosti certifikátu odborné způsobilosti:
- a) v případě důvodného podezření na hrubé porušení zajištění odborné způsobilosti a kvality služby, a to do doby provedení cíleného místního šetření,
 - b) na základě žádosti služby.

Článek 19

Podávání námitek

1. Námitku vůči složení certifikačního týmu uplatňuje zájemce o certifikaci u Certifikační agentury, a to do 5 dnů od oznámení o složení certifikačního týmu. O vypořádání námítky rozhodne Certifikační agentura. V případě nesouhlasu s vypořádáním námítky, může zájemce o certifikaci požádat o vypořádání námítky Certifikační výbor. Vyjádření výboru je konečné.
2. Námitku vůči průběhu místního šetření (včetně výtek týkajících se chování certifikačního týmu) může zájemce o certifikaci uplatnit do 5 dnů od konání místního šetření. Této námitce nemusí předcházet vyjádření nesouhlasu v Záznamu z místního šetření. Námitka je předkládána Certifikační agentuře, která rozhoduje o dalším postupu. V případě nesouhlasu s vypořádáním námítky, může zájemce o certifikaci požádat o vypořádání námítky Certifikační výbor. Vyjádření výboru je konečné.
3. Certifikační agentura informuje sekretariát RVKPP o námitce a způsobu jeho vyřízení. Tato informace je součástí dokumentace předávané sekretariátu RVKPP se Záznamem a Závěrečnou zprávou o místním šetření.
4. Námitku vůči udělení/neudělení certifikátu uplatňuje zájemce o certifikaci/certifikovaná služba, do 10 pracovních dnů od obdržení vyrozumění výkonnému místopředsedovi RVKPP, který námitku vypořádá poté, co si vyžádá stanovisko Certifikačního výboru. Vyjádření výkonného místopředsedu RVKPP je konečné.
5. Stížnost na kvalitu jakékoli certifikované služby může podat fyzická nebo právnická osoba. Stížnost se předkládá sekretariátu RVKPP písemně. V případě stížnosti na kvalitu služby, musí sekretariát RVKPP zohlednit, zda již byly vyčerpány všechny možnosti řešení stížností a poté přistoupit k cílenému místnímu šetření.

Článek 20

Zajištění důvěryhodnosti a transparentnosti certifikačního procesu

1. Členové certifikačního týmu, pracovníci Certifikační agentury, zaměstnanci sekretariátu RVKPP, členové Certifikačního výboru jsou zavázáni mlčenlivostí o průběhu certifikačního řízení.
2. Všechny dokumenty týkající se certifikačního procesu, jsou zveřejněny na stránkách Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky <https://rvkpp.vlada.cz> .

Článek 21

Účinnost

Tento Certifikační řád nabývá účinnosti dnem schválení vládou České republiky usnesením č. 931 ze dne 16. prosince 2019.

ETICKÝ KODEX

certifikátora odborné způsobilosti adiktologických služeb pro osoby závislé nebo závislostí ohrožené a jejich blízké

Preamble

1. Všichni certifikátoři, kteří splnili předepsaná odborná kritéria a jsou na základě vlastního souhlasu zapsáni do rejstříku certifikátorů RVKPP, stvrzují, že jsou si vědomi požadavků odpovědnosti vůči vlastní osobě v procesu hodnocení odborné způsobilosti adiktologických služeb, vůči poskytovatelům hodnocených služeb a vůči jejich klientům.
2. Níže uvedený Etický kodex je jedním z výchozích dokumentů certifikačního procesu a je závazný pro všechny zúčastněné strany.
3. Etický kodex slouží k ochraně klientů a poskytovatelů adiktologických služeb před potenciálním neetickým postupem ze strany certifikátorů a je oporou a referenčním rámcem pro řešení případných námitek v souvislosti s průběhem místních šetření.
4. Dohled nad dodržováním Etického kodexu v procesu certifikací odborné způsobilosti adiktologických služeb zajišťuje Certifikační agentura. Případné námítky na pochybení vyřizuje Certifikační agentura a následně Výbor pro udělování certifikací a kvalitu adiktologických služeb (Certifikační výbor).

Kompetentnost a objektivita

1. Certifikátor si je vědom své role v procesu hodnocení odborné způsobilosti, jehož konečným cílem je prospěch zainteresovaných stran. Tomuto cíli se snaží napomáhat kompetentním zjišťováním stavu certifikované služby a předáváním odborných podnětů pro nápravu případných zjištěných nedostatků a změnu žádoucím směrem.
2. Certifikátor nenadřazuje své osobní zájmy a záměry potřebám objektivního hodnocení certifikované služby a objektivnímu rozhodování o doporučení udělit či neudělit certifikát odborné způsobilosti a nevnáší nevhodným způsobem do procesu hodnocení odborné způsobilosti kritéria a metodické postupy jiných hodnotících procesů.

Jednání s respektem a důstojností

1. Certifikátor se nedopouští jednání, které by poškodilo pověst nebo snížilo důvěryhodnost procesu hodnocení odborné způsobilosti adiktologických služeb v očích veřejnosti, poskytovatelů a pracovníků certifikovaných služeb, jejich klientů anebo odborné komunity, zejména pak:
 - a) nejedná nevhodným a dehonestujícím způsobem s osobami a službami, které se účastní certifikačního procesu;
 - b) respektuje povahu sdělených informací a zachovává o nich mlčenlivost;
 - c) rozhovor s pracovníky a klienty služeb vede pouze po jejich souhlasu a s respektem vůči jednotlivcům a službě;
 - d) zachovává respekt k vědomostem, zkušenostem a odborným znalostem poskytovatelů služeb;

- e) zachovává respekt a s respektem jedná s klienty služeb, se kterými během šetření přichází do kontaktu.

Profesionalita a kolegiálnost

1. Certifikátor se při výkonu své role chová profesionálně, zejména pak:
 - a) provádí hodnocení důkladně, svědomitě a objektivně, a referuje o něm úplně a nestranně;
 - b) neprovádí hodnocení ve stavu vylučujícím způsobilost k provedení důkladného, svědomitého a objektivního šetření;
 - c) udržuje korektní a profesionální vztahy s ostatními kolegy, se členy certifikačního týmu, s dalšími aktéry certifikačního procesu a se zástupci služeb a jejich klienty;
 - d) dodržuje ujednání případných smluvních vztahů týkajících se certifikačního procesu a respektuje další smluvní, pracovní právní a profesionální vztahy;
 - f) respektuje kompetence a odbornou znalost kolegů a ctí právo na odlišný názor.

Práva uživatelů a poskytovatelů certifikovaných služeb

1. Certifikátor respektuje práva a důstojnost klientů služeb a jejich poskytovatelů i personálu, přičemž zejména:
 - a) chrání práva a bezpečí klientů certifikovaného programu;
 - b) při místním šetření jedná s respektem vůči zásadám, pravidlům a filosofii certifikované služby;
 - c) informace od poskytovatelů a klientů služeb získává pouze v rozsahu, který je nezbytně nutný k naplnění účelu hodnocení;
 - d) je si vědom skutečnosti, že služba podstupující certifikační proces jej podstupuje dobrovolně a se zájmem prokázat svou odbornou způsobilost a rozvíjet kvalitu.

Odborná připravenost a rozvoj

1. Certifikátor je prokazatelně obeznámen s užívanými kritérii a postupy hodnocení a je schopen je srozumitelně a nezavádějícím způsobem vysvětlit.
2. Certifikátor soustavně usiluje o to, aby jeho znalosti dobré praxe a s ní souvisejících etických a právních norem byly aktuální, fundované a přiměřené významu jeho úkolu, a aby své znalosti dále rozvíjel. V oblastech přesahujících jeho kompetenci usiluje o získání přiměřeného odborného stanoviska.
3. Certifikátor se účastní povinného vzdělávání.

Možný střet zájmů

1. Certifikátor nezneužívá své role k dosažení neoprávněného osobního prospěchu, zejména pak:
 - a) neočekává a nepřijímá dary, peníze (s výjimkou smluvní odměny), protislužby a preference od jednotlivců nebo služeb účastnících se certifikačního procesu;
 - b) dbá na to, aby nevznikl dojem, že osobní vztahy, věcné či peněžní dary, protislužby a preference mohou jakýmkoliv způsobem ovlivnit jeho úsudek a způsob hodnocení;
 - c) neutajuje žádný osobní zájem či vztah, který by mohl být pokládán za překážku nebo zpochybnění nestranného hodnocení, které má za úkol provést.

Mlčenlivost a důvěrnost

1. Certifikátor respektuje práva jednotlivců a služeb na zachování důvěrnosti informací, přičemž zejména:
 - a) zachází s dokumentací, kterou získal nebo zpracoval pro účely certifikačního procesu, profesionálně a přiměřeně účelu. Dbá, aby dokumentace nebyla zneužita nebo použita k jiným účelům nebo šířena mimo okruh oprávněných osob;
 - b) je vázán mlčenlivostí o průběhu certifikačního řízení;
 - c) pokud hodlá použít poznatky a dokumenty, které získal nebo zpracoval při certifikačním procesu, pro vlastní odbornou práci (vědeckou, pedagogickou apod.), je povinen přísně chránit nedotknutelnost osob a služeb, nepoužívat identifikovatelných údajů a dbát na ochranu duševního vlastnictví.
